

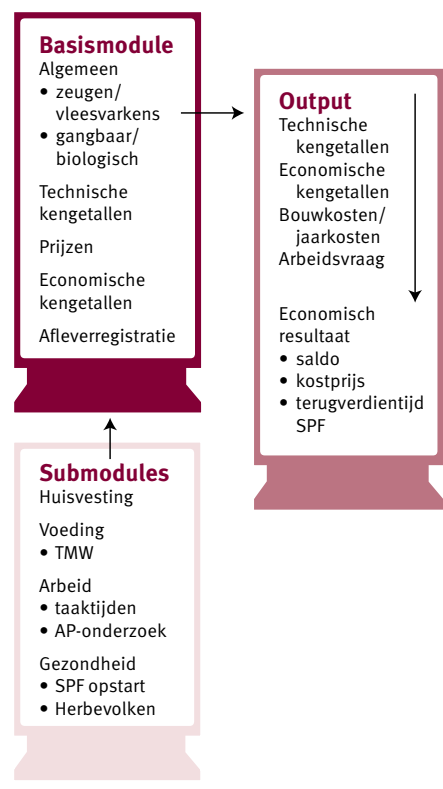
Rekenprogramma's voor adviseur en veehouder

Wageningen UR Livestock Research heeft rekenprogramma's voor melkvee (Bedrijfs Begrotingsprogramma Rundvee -BBPR), pluimvee (Bedrijfswijzer Pluimvee) en varkens (Bedrijfswijzer Varkens). Deze programma's simuleren de bedrijfsvoering van een praktijkbedrijf. Wat je daarmee als adviseur en veehouder kunt, beschrijft dit artikel.

Aart Evers, Johan de Boer, Bert Bosma en Izak Vermeij
Wageningen UR Livestock Research

Bedrijfswijzer Varkens (BWV)

BWV berekent kostprijzen, saldo's, terugverdiertijden en investeringen van verschillende strategieën. Er zijn meer modules toegevoegd aan het programma. Deze modules vragen veel meer input, maar kunnen op nauwkeurige wijze plannen doorrekenen, zoals: stallen, voedingsstrategieën bij vleesvarkens, arbeids-efficiëntie, re-pop en de-pop.

De rekenprogramma's van Wageningen UR Livestock Research zijn op verschillende manieren te gebruiken. Het is bijvoorbeeld mogelijk een eenmalige berekening te doen waarbij een bedrijf zo goed mogelijk wordt gesimuleerd. Bij deze bedrijfsanalyse worden onder andere de sterke en zwakte punten opgespoord. Enkele toepassingen van BBPR zijn: het berekenen van de hoogte van de kostprijs, de grasopbrengst en de hoeveelheid aan te kopen ruw- en krachtvoer, de mestproductie van de veestapel (zowel bedrijfsspecifiek als forfaitair), de emissie van broeikasgassen en het gebruik van energie.

Sterke en zwakte punten bedrijf

Wanneer bedrijfsanalyse het doel is, is het extra belangrijk de invoerparameters goed in te vullen. Want als een onjuist aantal koeien of bemestingsniveau wordt opgegeven, zal de hoeveelheid aan te kopen voer die het programma berekent niet meer kloppen omdat de beweiding en grasopbrengst verkeerd worden ingeschat. Voor kostprijsberekeningen zijn de rekenprogramma's goed geschikt omdat ieder jaar de meest recente prijzen uit KWIN zijn meegenomen. Rekenen met oudere versies wordt afgeraden omdat daar gedateerde prijzen in zitten en ook alle beleidswijzigingen nog niet in meegenomen zijn. Wel moet rekening gehouden worden met het feit dat een programma als BBPR rekent met een gemiddeld weerjaar.

Bedrijfswijzer Pluimvee (BWP)

De kern van BWP bestaat uit de basismodule. Aan de hand van vragen worden algemene gegevens, technische en economische kengetallen en prijzen ingevoerd in de basismodule. Aan deze vragen liggen zogenaamde 'defaultwaardes' ten grondslag. Dit zijn vaak gemiddelde cijfers gebaseerd op de Nederlandse pluimveehouderij. De gebruiker kan ook eigen, afwijkende waarden invullen. Na invoer van gegevens worden met rekenregels in de Basismodule verschillende kengetallen berekend. Deze kengetallen worden in rapportvorm gepresenteerd.

Gevolgen verandering in bedrijfsvoering

Na het invoeren van de bedrijfsgegevens is het mogelijk de gevolgen van veranderingen in de bedrijfsvoering door te rekenen. De ingevoerde verandering werkt door in de hele bedrijfsvoering. Dus het melken van meer koeien leidt niet alleen tot hogere melkopbrengsten, maar ook de hele voeding, het graslandgebruik, de mestproductie en de daaraan gekoppelde kosten veranderen mee. Door gebruik te maken van de rekenprogramma's voorkom je dat een kostenpost over het hoofd wordt gezien omdat verschillende deelprogramma's met elkaar communiceren. Zo zal een aanpassing van de voeding invloed hebben op de samenstelling van de mest, en een andere samenstelling van de mest weer invloed hebben op gewasproductie en mestafvoer. Deze effecten zijn handmatig nauwelijks na te rekenen, maar een programma als BBPR doet dat in één rekensessie. Met het doorrekenen van verschillende varianten op een bedrijf, is makkelijk te zien welke variant voor een bedrijf het meest gunstig uitpakt, zodat een goed onderbouwd advies mogelijk is.

Voor studie en scholing

De rekenprogramma's zijn niet alleen geschikt voor advisering aan individuele bedrijven, maar zijn bijvoorbeeld ook goed te gebruiken als lesmateriaal in het onderwijs en voor het uitvoeren van studies, verkenningen en schadeberekeningen. Enkele voorbeelden:

- Een onderwijsinstelling wil het belang van

een goed graslandgebruik op het eindplaatje (saldo) duidelijk maken aan de leerlingen.

- De rijksoverheid wil weten welke economische gevolgen aanscherping van mestnormen heeft op het inkomen van boeren.
- Een zuivelonderneming wil de kostprijzen weten van biologische melk zodat ze de toeslag hierop kan afstemmen.
- Gebiedspartijen willen weten welke gevolgen bedrijfsverplaatsing of vernatting heeft op het inkomen van de boeren in hun gebied.
- Een veevoederfabrikant wil weten welk soort voer economisch het beste uitpakt.
- Een netwerk wil weten of weiden onder moeilijke omstandigheden economisch nog steeds voordeliger is dan opstallen.

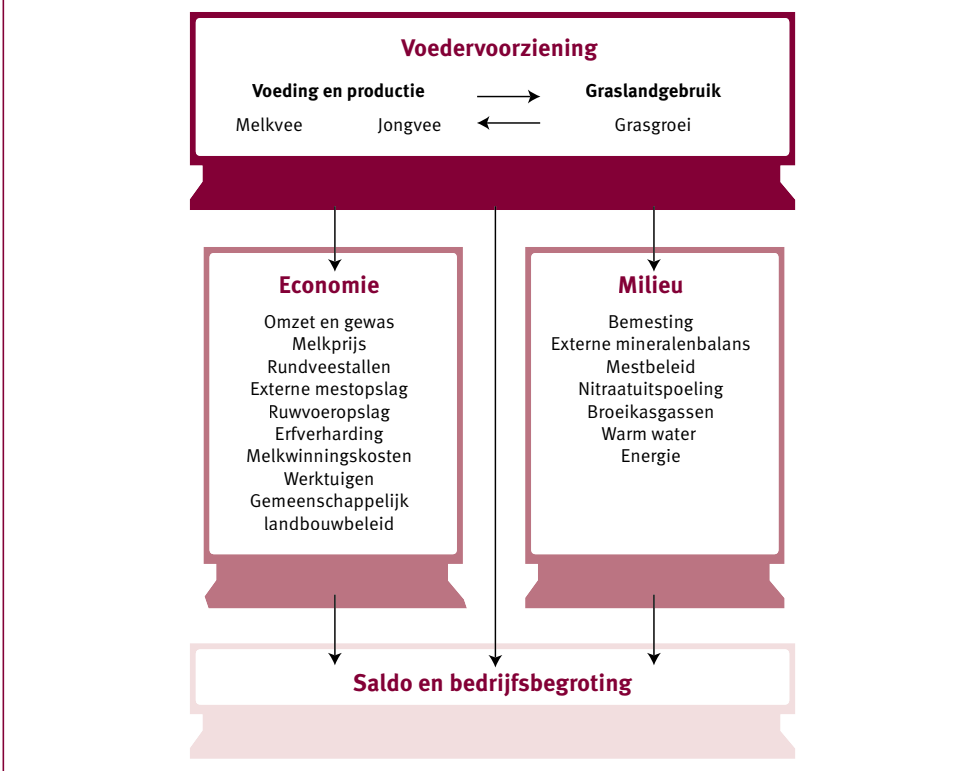
Maar ook op milieugebied zijn er verschillende berekeningen uitgevoerd. Recent zijn er vragen beantwoord over uitstoot van broeikasgassen, de aanscherping van fosfaatnormen en reductie van energieverbruik. Ook inkomenscompensatie voor natuurmaatregelen en beheersovereenkomsten zijn berekend met het programma BBPR.

Beperkt of uitgebreid rekenen?

Rekenen met een programma als BBPR vergt oefening. Hoe meer en hoe gedetailleerder een gebruiker wil ingaan op uitgangspunten of uitvoer, hoe beter hij of zij het programma moet leren kennen. Maar soms is voor een berekening minder detail vereist en kan volstaan worden met globale berekeningen. De programma's bieden daar ook een uitkomst voor. Ze zijn opgebouwd uit verschillende onderdelen (zie kaders), waarbij meestal per onderdeel aangegeven kan worden of een onderdeel globaal of juist in detail moet worden doorgerekend of zelfs uitgeschakeld moet worden voor de berekening. Snel rekenen houdt wel in dat de invoerparameters beperkt zijn en dat een praktijkbedrijf nooit helemaal 'passend' kan worden gesimuleerd. Deze methode van rekenen is daarmee dan ook vooral geschikt voor algemene studies die letten op gevolgen van maatregelen en minder geschikt voor simulatie van een specifiek bedrijf. Bij de detailberekeningen neemt de rekentijd aanzienlijk toe omdat meer rekengangen nodig zijn om de invoerparameters op elkaar af te stemmen. Immers koeien 10.000 kg melk laten produceren en opgeven dat dit met 200 kg krachtvoer gebeurt, zal het programma niet trekken, hoe lang het ook rekent. Er is ook meer specifieke kennis nodig

Bedrijfsbegrotingsprogramma Rundvee (BBPR)

BBPR berekent technische en economische kengetallen voor een melkveebedrijf. Het programma geeft gedetailleerde informatie over omzet en aanwas, voedervoorziening, bemestingsbalans en mineralenbalans, mestbeleid, energieverbruik, onroerende goederen. BBPR spoort sterke en zwakte punten van een bedrijf op en kan consequenties van maatregelen inschatten.

om de invoerparameters juist in te vullen en de resultaten te interpreteren. Zoals met alle programma's is het van belang eenvoudig te beginnen om niet teleurgesteld te raken. Door te spelen met de invoermogelijkheden ontdekt u oneindig veel mogelijkheden. Maar let wel op: als u er onzinnig in stopt, kunt u niet verwachten dat er een goed bedrijfsplaatje uitkomt. Het is daarom verstandig om kritisch naar invoer en uitvoer te kijken voordat u resultaten communiceert.

Wilt u meer weten over de rekenprogramma's en wat er mogelijk is voor uw bedrijf, neem dan vrijblijvend contact op met Johan de Boer (johan.deboer@wur.nl) of kijk op de website van Wageningen UR Livestock Research (http://www.livestockresearch.wur.nl/NL/onderzoek/Producten_en_diensten/Software/), hier vindt u ook een overzicht van de aanschafprijzen.